

Åtgärder för stärkt kvalitet i forskning för svensk konkurrenskraft

Detta är Industrirådets syn på utredningen ”Prestationsbaserad resurstilldelning för universitet och högskolor”.

- Forskningen vid universitet och högskolor spelar en allt viktigare roll för Sveriges internationella attraktions- och konkurrenskraft.
- Vetenskaplig kvalitet och kvalitet gällande samverkan och nyttiggörande vid våra lärosäten är avgörande nationella framgångsfaktorer.
- Det viktigaste kvalitetsdrivande verktyget som staten har är kriterier för att fördela fakultetsmedel vilka utgör över hälften av de samlade forskningsmedlen.
- Idag utnyttjar inte staten fördelningen av fakultetsmedel tillräckligt för att driva kvalitet – därför behöver systemet förändras.
- Industrirådet föreslår att ekonomiska incitament för samverkan med det omgivande samhället införs.

Bakgrund:

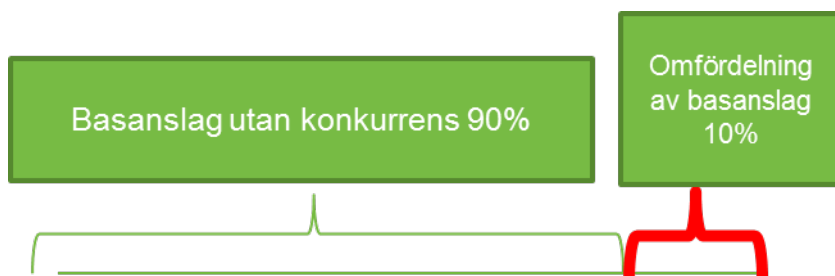
Svensk akademi och svenska företag konkurrerar på en global arena. Konkurrensen är stenhård om forskningsmedel och kreativa personer. Länder som USA, Kina och Indien avsätter stora resurser för att främja samverkan mellan akademi, institut och företag. Lärosätenas internationella konkurrenskraft och koppling till världsledande forskningsmiljöer, tillsammans med starka mekanismer som främjar nyttiggörande av forskning är avgörande faktorer för attraktionskraften på företagens investeringar. I länder som USA, Storbritannien och flera andra starka forskningsnationer ses inte någon motsättning mellan vetenskaplig excellens och nära samverkan med företagen. Tvärtom är de miljöer som är bäst på att samverka samtidigt de vetenskapligt mest framstående. En rad internationella och nationella studier stärker bilden av att forskning som utförs i samverkan med näringslivet är mer citerad än annan forskning.

I Sverige står akademien för huvuddelen av statlig forskning. I andra länder tilldelas industriforskningsinstituterna betydligt större resurser och tar en större roll. I frånvaron av en lika omfattande institutssektor i Sverige ställs högre krav på svenska lärosäten att svara mot behov från det omgivande samhället. I Sverige förväntas därför akademien ta rollen som brygga mellan samhället, företagen och den akademiska forskningen. Men det finns mycket begränsade incitament för att förstärka denna roll.

Dagens resurstilldelningssystem är dessutom i stora delar inte transparent. Det är inte heller tydligt vad som premieras i systemet.

Utredningens förslag:

Det är viktigt att poängtera att utredningen hanterar endast hur en tiondel av basanslagen ska fördelas.

Gällande denna tiondel av basanslagen föreslår utredningen framförallt två förändringar av gällande system:

- Erhållna medel från Vetenskapsrådet och European Research Council ska viktas högre än andra externa finansieringskällor
- 15 procent (1,5 procent av de totala anslagen) ska baseras på samverkansindikatorer, varav hälften viktas till uppdragsforskning och hälften till samverkansresultat baserat på fallstudier

Sammanfattning av Industrirådets synpunkter:

- Det är positivt att regeringen har tagit initiativ till en översyn av ”resurstilldelningssystemet”, vilket inte är ändamålsenligt konstruerat
- Utredningen ger några positiva besked, men brister när det gäller att beskriva mål och principer för systemet. Därmed är det svårt att bedöma vad de föreslagna förändringarna ska syfta till.
- Kvalitet när det gäller lärosätenas samverkan med det omgivande samhället ges alldeles för litet genomslag i lagda förslag.
- Industrirådet föreslår att medel från VINNOVA, Energimyndigheten, KK-stiftelsen m.fl. aktörer, som finansierar forskning med betydande inslag av samarbetsaktörers medverkan in kind, bör viktas upp vid tilldelning av fakultetsmedel.
- Dessutom bör regeringen prioritera andra samverkansindikatorer än uppdragsforskning - antalet företagsdoktorander, adjungerade professorer, deltidsanställda akademiker inom akademien, samproducerade artiklar och företagens medverkan med sin arbetstid (in kind).
- Slutligen anser vi även att det är nödvändigt att den prestationsbaserade tiondelen av basanslagen ökar gradvis under några års tid till att omfatta hälften av resurstilldelningen. Endast så kan lärosätenas arbetssätt förändras.